

A szabadalmakról

A szabadalmak a műszaki jellegű találmányokat védik. Olyan új megoldások érdemlik ki, amik világviszonylatban tudnak újdonságot felmutatni, létrehozásukhoz teremtő szikra kellett, nem csupán meglévő megoldások vegyítése, és hordoznak valamilyen gyakorlati hasznot a gazdaság vagy társadalom számára.

A szabadalommal védett találmányok könnyebbé, kényelmesebbé, egyszerűbbé teszik életünket (pl. a mobiltelefon, a számítógép, a légszák az autókban), de életmentő, egészségvédő szerepük is lehet (pl. a gyógyszeripar területén). Egy-egy szabadalommal védett megoldás kidolgozásához sokszor több év kutató-és fejlesztőmunka szükséges, ezáltal anyagi értékük igen gyakran nagyon komoly.

Magyarország sok olyan jelentős feltalálót adott, akinek találmányai alapjaiban megváltoztatták a világot. Ilyen volt például Irinyi János a gyufa, Jedlik Ányos a dinamó, Gábor Dénes a holográfia feltalálója, vagy ilyen Losonczy Áron, az üvegbeton feltalálója.

A szabadalmi oltalmat kérni kell. Egy szabadalom 20 évig érvényes, és ez alatt az idő alatt csak a szabadalmas engedélyével szabad gyártani, használni vagy felhasználni. Az oltalmi idő lejártá után közkinccsé válik a megoldás, de addig is megismerheti a lényegét mindenki, ami további fejlesztésekhez és találmányokhoz vezet.

A szellemi tulajdonról

A szellemi tulajdon mindenhol körülvesz minket. A zene, amit hallgatsz, a cipő formatervezése, amit hordasz, a telefon, amin beszélsz, a könyv, amit olvasol, mind-mind valamilyen szellemi tulajdont, valakinek a szellemi alkotását jelenítik meg.

A szellemi tulajdon nem megfogható. Nem a cipő a szellemi tulajdon, hanem a design, amit megtestesít, a cipő csak hordozza a designt. Ugyanígy nem a CD az érték, hanem a zeneszám, amit felvettek rá, mert azt megalkotta valaki.

A szellemi tulajdont megtestesítő alkotások nélkül nehezebb és szegényebb lenne az életünk, nem lennének kényelmi cikkek, új életmentő találmányok, érdekes ruhák, vagy a szórakoztatásunkat szolgáló zenék, játékok, filmek.

Mindaz olyan értéket képvisel, amit a jogrendszer is véd. Általánosságban szólva, a törvény véd minden eredeti alkotást, ami nem közvetlenül egy másik alkotás másolásával jön létre, hanem van benne valamilyen új, valami újdonság vagy eredeti.

Ez az oltalom azt jelenti, hogy egy szellemi alkotás használatához, felhasználásához, illetve hasznosításához engedélyt kell kérni, és díjazást kell fizetni, ami közvetve vagy közvetlenül, de visszajut az alkotóhoz.

A szerzői jogról

A szellemi tulajdon-védelem két fő területe az iparjogvédelem és a szerzői jog. A szerzői jog az irodalmi és művészeti alkotások (pl. zene, film, irodalmi mű, képzőművészeti alkotás, építészeti alkotás, de még a szoftver is!) védelmét biztosítja azáltal, hogy szerzőiknek a műveikkel kapcsolatos kizárólagos jogokat biztosít. Ez annyit jelent, hogy ha valaki meg akarja nézni a filmet, meghallgatni a zenét, megépíteni az épületet vagy használni a szoftvert, annak fizetnie kell érte. Emellett ha másképp akarja felhasználni az alkotást, akkor az alkotó nevét is fel kell tüntetnie.

Ezt a védelmet nem kell kérni sehol, hanem az alkotás megszületésével jár az alkotónak és a halálát követően 70 évig érvényes, utána bárki használhatja. Ahhoz azonban, hogy járjon ez az oltalom, az alkotásnak egyéninek és eredetinek kell lennie. Nem lehet egy már korábban létező alkotás egyszerű másolata, hanem az alkotó saját egyéniségének, tehetségének, ötletének is meg kell a műben jelennie.

Nem csak a híres alkotásokat véd a szerzői jog, hanem egy egyéni, eredeti fogalmazást, blogbejegyzést vagy fotót is, ha az eleget tesz az eredetiség kritériumának. Ehhez még csak szépnek vagy esztétikusnak sem kell lennie, csak másnak, újnak és eredetinek

A szellemi-tulajdon védelméről

A szellemi tulajdon-védelem alapja az alkotás tisztelete, egyik célja pedig garantálni, hogy az alkotó valamilyen módon elnyeri jutalmát. Alkotó lehet egy festő, egy fizikus, egy zenész, egy kémikus, vagy bárki, aki létrehoz egy olyan újdonságot vagy művet, ami korábban nem létezett. Jutalma lehet az alkotónak, ha elismerik a munkáját, fennmarad a neve az utókorra, mint például Rubik Ernő és a Rubik-kocka, Jedlik és a dinamó, vagy akár Kodály Zoltán Hány Jánosa.

Jutalma az alkotónak az is, hogy megfizetik a munkáját. Aki később eladja a Rubik kockát, vagy felhasználja a dinamót a motorjában, vagy meghallgatja a zenét, díjat kell, hogy fizessen az alkotónak egy bizonyos ideig.

Ha te rajzolsz valamit és ráírod a neved, ugyanilyen jutalmad, hogy megdicsérik a rajzod, mert szép lett, és mindenki tudja, hogy te csináltad. Ha valaki ki akarja tenni a saját falára otthon, csak a te engedélyeddel teheti azt meg. Szellemi tulajdona mindenkinek van. Ez lehet egy rajz, egy blogbejegyzés, a feladatlap, amit kitöltöttél, egy érdekes vegyület, amit összekevertél, vagy bármi, ami új és más.

A szellemi tulajdon lehet műszaki jellegű, mint például egy szabadalom, vagy művészeti jellegű, mint például a szerzői jog által védett vers vagy zene, de ide tartoznak a szoftverek is.